

недосконалістю ринкових відносин, а й недосконалістю або взагалі відсутністю сформованої системи економічної безпеки, як складової системи стратегічного управління на підприємстві.

Своєчасне забезпечення економічної безпеки повинно передбачати моніторинг, аналіз і оцінку впливу існуючих глобалізаційних викликів на кожен функціональну складову підприємства та формування на їх основі системи протидійних і застережних заходів. Для цього на підприємстві повинен бути сформованим певний механізм забезпечення економічної безпеки підприємства, що реалізується через системи стратегічного планування забезпечення економічної безпеки підприємства, як складову системи стратегічного управління; оперативне оцінювання рівня забезпечення економічної безпеки підприємства та вироблення рекомендацій, як складову системи оперативного планування фінансово-господарської діяльності підприємства; систему реалізації поточних планів з забезпечення економічної безпеки підприємства.

Поступова інтеграція України в ЄС потребує удосконалення механізму забезпечення економічної безпеки вітчизняних підприємств з урахуванням глобалізаційних викликів, як нових додаткових загроз і розробкою термінових заходів їх протидії. Це в свою чергу забезпечить підвищення конкурентоздатності вітчизняних підприємств на світовому ринку, стабільність функціонування та подальший розвиток.

ЕКОЛОГІЧНА СКЛADOVA ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ В ЄС

Шацька З. Я., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бізнес-економіки
Григоренко Я. О., магістрант
Київський національний університет технологій та дизайну

На сучасному етапі більшість вітчизняних підприємств працюють в складних економічних умовах. Загострення конкуренції та необхідність виживання в умовах кризи призводить до застосування методів недобросовісної конкуренції. Це в свою чергу обумовлює порушення стабільності функціонування підприємства та загрожує його безпеці. Саме тому, питання забезпечення безпеки здійснення економічної діяльності суб'єктів господарювання, зокрема на мікрорівні – рівні підприємств набуває першочергового значення.

Процес управління економічною безпекою підприємства є досить складним і багатоаспектним, оскільки включає в себе аналіз теоретичних аспектів забезпечення економічних аспектів суб'єктів господарювання, визначення методичних основ підтримання високого рівня економічної безпеки за її функціональними складовими (фінансова, інтелектуальна, кадрова, інформаційна, техніко-технологічна, політико-правова, екологічна, силова, інтерфейсна, ринкова) [1]. Кожна складова економічної безпеки має виконувати

певні конкретні функції на підприємстві. В сучасних умовах особливо гостро постає питання забезпечення екологічної складової економічної безпеки підприємства. Збільшення кількості і обсягів техногенних катастроф по всьому світі особливо актуалізує це питання.

До екологічної складової економічної безпеки відноситься:

1. Впровадження передового світового досвіду захисту навколишнього середовища від результатів діяльності підприємства.

2. Захист підприємства, як цілісного майнового комплексу від впливу техногенних і природних чинників.

У результаті господарської діяльності саме підприємство може стати джерелом небезпеки для навколишнього середовища. До чинників, які погіршують екологічну безпеку, належать: помилки, допущені на стадії проектування нових виробів, шкідливих для здоров'я людей, а також на стадії розроблення і впровадження нових технологій; штрафи за забруднення довкілля та незаконно створені звалища тощо [2]. Кожний суб'єкт господарювання повинен дотримуватись національних норм мінімально допустимого викиду шкідливих речовин, що потрапляють у навколишнє середовище та екологічних параметрів продукції, яка виготовляється.

В той же час вплив непередбачений вплив техногенних і природних чинників можуть завдати величезної шкоди майну підприємства та здоров'ю його персоналу. Повені, землетруси, смерчі, зсуви ґрунту, лавини - це стихійні і важко передбачувані лиха. На практиці передбачити природні катастрофи неможливо, однак потрібно вжити всіх заходів, щоб наслідки стихійних лих були мінімальними для підприємства. Техногенні катастрофи виникають унаслідок використання фізично зношених основних засобів, непланованого вимкнення електроенергії або через низьку кваліфікацію і безвідповідальність працівників. Екологічні збитки можуть істотно впливати на фінансовий стан фірми. Наприклад, такі події, як судовий позов за порушення екологічного законодавства, аварія з екологічними наслідками на підприємстві, спричиняють збитки, які належать до категорії фінансово-екологічних і вимірюються у грошовій формі. Екологічні збитки внаслідок втрати здоров'я працівниками фірми, скорочення обсягів виробництва та реалізації продукції впливають на фінансовий стан фірми дещо повільніше. Такі екологічні збитки, як страждання людей унаслідок втрати здоров'я, не можуть бути виміряні у грошовій формі [2].

В країнах Європейського союзу приділяється величезне значення забезпеченню захисту населення та навколишнього середовища від наслідків екологічно небезпечної діяльності товаровиробників. Для цього була розроблена стратегія "Integrated Product Policy (IPP)" (Комплексна політика продукту). Метою впровадження стратегії є сприяння розвитку ринку екологічно чистих продуктів та розробки відповідного екологічного законодавства. Кожна Європейська країна забезпечує зниження ставок податків на екологічно чисті продукти, використовує спеціальне маркування для позначення таких продуктів з метою підвищення купівельного попиту на них,

стимулює товаровиробників за використання еко-дизайну, доведення до населення правдивої інформації про реальний склад продукції та інші заходи.

На сьогоднішній день вітчизняне екологічне законодавство значно відстає від європейського. Воно потребує поступового приведення до норм ЄС. Це є одним з бар'єрів вільного доступу вітчизняної продукції на закордонні ринки збуту. Разом з тим на більшості підприємств відсутня екологічна служба, яка повинна займатися постійним моніторингом забезпечення екологічної безпеки підприємства. Це призводить до того, що на підприємстві своєчасно не прораховуються та не відслідковується вплив екологічних та техногенних чинників. В результаті такої бездіяльності трапляються жахливі екологічні лиха, як наприклад аварія на нафтобазі компанії «БРСМ-нафта» у Васильківському районі під Києвом у 2014 році. Саме тому, врахування екологічної складової при оцінці економічної безпеки підприємства має посідати перше місце.

Список використаної літератури:

1. Інвестиційно-інноваційні аспекти економічної безпеки на різних ієрархічних рівнях національної економіки: монографія /за ред. проф. Лойко В.В. – КНУТД. 2015. – 212 с.

2. Ортинський В. Л. Економічна безпека підприємств, організацій та установ : навчальний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1053091551275/ekonomika/bezpeka_pidpriyemstva_ekologic_hniy_sferi.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ, ЯК СУЧАСНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОЦЕС

Шацька З. Я., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бізнес-економіки
Савон М. В., студент
Київський національний університет технологій та дизайну

Термін «глобалізація» почали використовувати в науковій думці в кінці ХХ століття. Вперше його запропонував використовувати Р. Робертсон у 1983 році. Прийнято виділяти три періоди формування глобалізаційних процесів:

Період №	Тривалість періоду	Характеристика періоду	Особливості
1	XVI-XVIII століття	великі географічні відкриття XVI століття, заснування перших чартерних компаній, перші міжнародні угоди	первинна економіка: домінування сільського господарства, видобувного та сировинного виробництва
2	XIX – 70-ті роки ХХ століття	промислова революція та індустріалізація: запровадження механізації праці, винайдення парового двигуна, розвиток	вторинна економіка: запровадження механізації праці, винайдення парового двигуна, розвиток електротехнічного та важкого